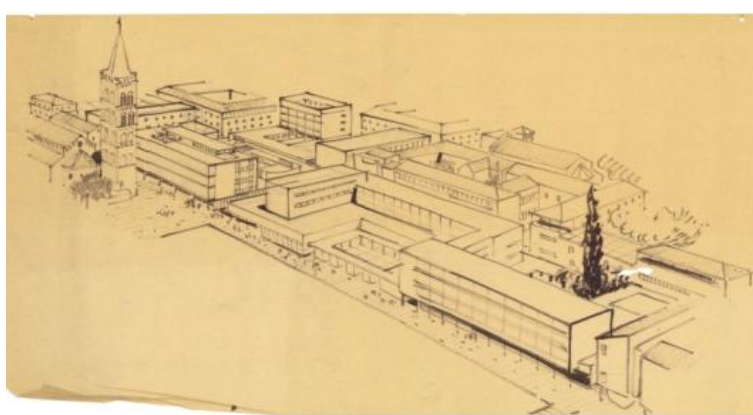

HRVATSKI MUZEJ ARHITEKTURE
HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI
Ulica Ivana Gorana Kovačića 37 – 10000 Zagreb
Tel. 01 / 48 34 553
e-mail: hma@hazu.hr

ZADAR: Poslijeratna urbanističko-arhitektonska obnova 1944. – 1958.

U utorak, 28. ožujka 2017. godine u 19 sati u Hrvatskom muzeju arhitekture HAZU otvara se tematska izložba: ZADAR – Poslijeratna urbanističko-arhitektonska obnova 1944.–1958.

Projekt izložbe i prateće publikacije realizirani su u suradnji Hrvatskog muzeja arhitekture Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HMA HAZU), Državnog arhiva u Zadru (DAZD), Narodnog muzeja Zadar – Muzeja grada Zadra, Galerije umjetnina (NMZ) i Odjela za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru.

Stručna i znanstvena priprema projekta, koncepcija i postav izložbe: mr. sc. Dubravka Kisić i dr. sc. Antonija Mlikota.

Sadržaj izložbe organiziran je u četiri tematska modula u kojima su putem originalnih nacрта, fotografija, arhivske dokumentacije, te video prezentacija i filmova prikazani:

1. Zadar prije rušenja u Drugom svjetskom ratu,
2. bombardiranje grada i njegove posljedice,
3. prvi projekt obnove 1945./46. godine – regulatorna osnova Zadra autora Milovana Kovačevića, Božidara Rašice i Zdenka Strižića,
4. te natječaj za regulatornu osnovu koji je sproveden 1952./53. godine zaključno sa sintetskim radom autora Brune Milića koji je realiziran na temelju daljnje razrade rezultata tog natječaja.

Izložba ostaje otvorena do 21. travnja 2017.

- radnim danom (od ponedjeljka do petka): 11–19 sati
- vikendom (subotom i nedjeljom): 10–14 sati

Projekt tematske izložbe i prateće publikacije „ZADAR – Poslijeratna urbanističko-arhitektonska obnova 1944.–1958.“ realizirani su u suradnji Hrvatskog muzeja arhitekture Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HMA HAZU), Državnog arhiva u Zadru (DAZD), Narodnog muzeja Zadar – Muzeja grada Zadra, Galerije umjetnina (NMZ) i Odjela za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru.

Realizacija projekta temelji se na višegodišnjem istraživačkom radu koji se odvijao u sklopu različitih istraživačkih projekata. Mr. sc. Dubravka Kisić temu obnove Zadra u kontekstu poslijeratne konstitucije arhitektonske discipline unutar novih državnih i društveno-socijalnih odnosa istražila je u sklopu znanstvenog projekta *Modernizam i prostorni identitet Hrvatske u dvadesetom stoljeću*, u trećoj programsko-kronološkoj cjelini projekta *Rekonceptualizacija moderne od 1945. do 1980. godine* koji se odvijao u HMA-HAZU u razdoblju od 2006. do 2013. godine pod vodstvom akademika Borisa Magaša.

Cjelovito istraživanje događaja vezanih za rušenje i obnovu Zadra izvršila je dr. sc. Antonija Mlikota u radu na doktorskoj disertaciji *Obnova i izgradnja povijesne jezgre Zadra nakon razaranja u Drugom svjetskom ratu*. Doktorski rad obranila je na Odsjeku za povijest umjetnosti, Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2013. godine. Izbor dokumenata predstavljenih na izložbi organiziran je u četiri tematska modula u kojima su prikazani:

5. Zadar prije rušenja u Drugom svjetskom ratu,
6. bombardiranje grada i njegove posljedice,
7. prvi projekt obnove 1945./46. godine – regulatorna osnova Zadra autora Milovana Kovačevića, Božidara Rašice i Zdenka Strižića.
8. te natječaj za regulatornu osnovu koji je sproveden 1952./53. godine zaključno sa sintetskim radom autora Brune Milića koji je realiziran na temelju daljnje razrade rezultata tog natječaja.

U prvom modulu izložene su fotografije i razglednice koje prikazuju istaknute vizure Zadra prije rušenja, koje se čuvaju u DAZD-u, HMA-HAZU-u i NMZ-u. U drugom modulu prikazane su dramatične posljedice rušenja zabilježene na fotografijama Ante Roce (privatni arhiv Andrije Mutnjakovića, HMA-HAZU, NMZ), Ante Brkana (HMA-HAZU, NMZ) i Zvonimira Barbarića (HMA-HAZU, privatni arhiv Ines Merčep). Treći modul obuhvaća sačuvane fragmente projektne dokumentacije prve regulatorne osnove iz 1945./46. godine i dokumente o pratećim događajima koji se čuvaju u HMA-HAZU, osobnim arhivskim fondovima Milovana Kovačevića, Božidara Rašice, Žarka Vinceka i Ivana Laya. Natječajna dokumentacija za regulatornu osnovu Zadra iz 1952./53. godine prikazana je u četvrtom modulu. Danas nam je poznato svih četrnaest radova pristiglih na natječaj. Fragmenti dokumentacije jedanaest radova sačuvani su u DAZD-u, dva rada poznata su nam preko dokumentarnih fotografija natječajnih radova iz fonda fotozapisa HMA-HAZU, gdje se nalazi i natječajni rad arhitekta Ivana Vitića sačuvan u njegovom osobnom arhivskom fondu. Osim radova natjecatelja, korpusu ove dokumentacije pridružene su natječajne podloge, studije i radne podloge koje su izrađene u sklopu pripreme natječaja, također sačuvane u HMA-HAZU, dok je administrativna dokumentacija vezana za angažman Akademije u procesu natječaja sačuvana u Arhivu HAZU. Izvještaje ocjenjivačkog suda pronašla je Antonija Mlikota u odbačenom arhivu projektnog biroa *Donat*. Dokumentacija postnatječajnog rada arhitekta Brune Milića

čuva se u NMZ-u, a veliki dio eksponata s izložbe *Urbanističke i arhitektonske rekonstrukcije Zadra* održane u Institutu za likovne umjetnosti JAZU 1956./57. Godine, kao i plakat izložbe, sačuvani su također u HMA-HAZU. Ovaj bogati dokumentarni dosje, sakupljen iz različitih izvora, omogućio nam je detaljniju rekonstrukciju slijeda događaja kao i analizu visokog urbanističko-arhitektonskog dosega ovog značajnog napora arhitektonske struke i šire kulturne javnosti u obnovi Zadra te njegov doprinos definiranju metodologije i prakse kao dugoročnih smjernica obnove ratom razorenih povijesnih gradova.

U svojevrsnom «nagovoru» za odaziv arhitekata na natječaj za regulatornu osnovu Zadra Josip Seissel je u časopisu *Arhitektura* br. 1. iz 1953. godine objavio članak naslovljen pitanjem *Što traži Zadra?* - kojeg su si nedvojbeno postavili svi natjecatelji kao i mnogi drugi stručnjaci angažirani na obnovi grada. Gotovo desetljeće nakon Drugog svjetskog rata povijesna jezgra Zadra i dalje je bila u ruševinama, što više u svom najvećem dijelu posve ogoljena. Tragovi življenja i više od dvije tisuće godina urbanističkog razvoja grada bili su izbrisani. Pred obnoviteljima je bilo prazno platno grada. I doista, trebalo se zapitati u tom trenutku: *Što traži Zadar?* Odgovor urbanističko-arhitektonske i konzervatorske struke pa i šire akademske zajednice na ovo pitanje bio je *Natječaj za regulacionu osnovu grada Zadra* iz 1952./53. godine, koji je uz Narodni gradski odbor Zadra raspisala Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Nadamo se da će ova izložba, podsjećajući nas na neke odgovore ovog neprolaznog pitanja, doprinijeti artikulaciji i nekih budućih odgovora koje ovaj grad i dalje očekuje.

mr. sc. Dubravka Kisić,
upraviteljica Hrvatskog muzeja arhitekture HAZU

